

References

1. Nazarenko L.V. *Vyznachennia sutnosti poniattia «fondovyi rynek»* [Definition of the essence of the concept of "stock market"] // *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*. – Vyp. 40., 2014, p. 211–217.
2. *Zvit NKTsPFR za 2017 rik* // Natsionalna komisiia z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku [Report for 2017 National Securities and Stock Market Commission] Retrieved from <https://www.nssmc.gov.ua/documents/rtchniy-zvt-nktspfr-za-2017-rk/>
3. V.D. Bazylevych, V.D. Sheludko, V.V. Virchenko *Fondovyi rynek* (Stock market) pidruchnyk: u 2 kn. Kyiv:Vyd. Znannia, 2015. p.621.

УДК 336.77.067

Максименко Андрій Петрович,

*Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
студент*

Завора Таїна Миколаївна

кандидат економічних наук., доцент

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

АНАЛІЗ ЯКОСТІ ПОСЛУГ МАЛОГО КОРОТКОСТРОКОВОГО СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ НЕБАНКІВСЬКИМИ ФІНАНСОВИМИ УСТАНОВАМИ

Сучасні українські реалії, у яких люди виявляють недовіру до банківських установ, але все ще мають потребу в тимчасовому запозиченні коштів, стали сприятливим полем для розвитку інших послуг – швидкого мікрокредитування. «Швидкі гроші», «Кредит-кафе» та інші установи пропонують вигідні на перший погляд умови короткострокового споживчого кредитування, анонімність і відсутність бюрократичної тяганини. Такі установи швидкого кредитування зазвичай пропонують близько 3 тис. грн. під 0% на місяць, з невеликою комісією у розмірі 5 – 10 грн. усього за 15 хвилин. Зрозуміло, що за таких тарифів підприємство не може бути прибутковим, а тому широке розповсюдження означає, що не всі умови, котрі вони пропонують, є правдивими. Тому метою цієї роботи стали дослідження ринку реального та Інтернет-мікрокредитування, оцінювання вигідності та фінансової безпеки користування небанківським кредитуванням.

Так, у результаті дослідження встановлено, що для отримання мікрокредиту потрібно: паспорт громадянина України, ідентифікаційний номер платника податків і картка іншого банку. Проте, як показують результати здійснених соціологічних досліджень, процедура отримання короткострокового споживчого кредиту – нерідко відбувається з ускладненнями та відмовами, зокрема за реєстрацію й обробку персональних даних можуть стягуватися додаткові кошти. Установлено факти додаткового збору інформації про отримувача короткострокового споживчого кредиту. Так, виявлена практика дзвінків на місце роботи потенційному отримувачеві кредиту, родичам та знайомим, а на збір цієї інформації може відводитися до трьох робочих днів [1 - 3].

Сайти Інтернет-кредитування можуть просто збирати персональні дані для перепродажу чи пропонувати інші тарифи, котрі не зазначено спочатку. І відсутність тяганини замінюється пошуком компанії, яка надасть такі послуги, та трансформується у тяганину пов'язану з відкриттям банківського рахунку, якщо його немає. Таким чином, виявлено, що анонімність і зручність послуг короткострокового споживчого

кредитування установами швидкого кредитування є окремим вдалим випадком або послугами, за котрі прийдеться заплатити пізніше.

До труднощів, на відміну від банківських установ, віднесено неможливість швидкого та зручного оцінювання позичальником реальної процентної ставки, оскільки її не рідко маскують. Майже всі установи швидкого кредитування пропонують льготний період зі ставкою 0% на день, протягом перших 30 – 35 днів. Так, у результаті аналізу умов кредитування трьох перших за рейтингом установ швидкого кредитування, за даними опитування на спеціалізованому сайті [1], у цих компаніях відсутні будь-які конкретні дані про процентну ставку, а кредитні договори мають вільну форму [3 - 5]. Це може використовуватися як для укладення пільгових та більш зручних договорів, так і для створення більш складної форми повернення кредитів та нарахування пені. Проте насправді навіть подібні льготні періоди означають таке: під фразою «Перший кредит безкоштовно – 0%» мають на увазі відсоткову ставку 0,01% [5].

Сам договір нерідко може бути укладений без окремої згоди та фактичного ознайомлення кредитоотримувача: «Відправляючи через сайт онлайн-заяву про надання кредиту, Позичальник тим самим підтверджує свою згоду на укладання цього Договору. Додаткове підтвердження згоди Позичальника на укладання кредитного договору може відбуватися з застосуванням одноразового ідентифікатора, який надсилається Товариством електронним повідомленням (SMS) на мобільний телефон Позичальника, а Позичальник використовує його для підписання кредитного договору в Особистому кабінеті на сайті» [5]. Таким чином, не порушуючи закону, установи швидкого кредитування створюють більш просту реєстрацію, при якій можна, навіть не контактуючи з договором, погодитися на будь-які умови.

Проте потрібно відмітити, що зазвичай пересічні користувачі можуть виплатити ці мікрокредити та отримати позитивний досвід від користування такими послугами, якщо пощастить з компанією. Більшу небезпеку мікрокредити являють для тих, хто не може користуватися звичними банківськими системами: людям з поганою кредитною історією або ті хто потрапив у надзвичайне скрутне становище. У випадку невиконання боргів кредитоотримувач підпадає під штрафні санкції, що можуть досягати 50% від суми боргових зобов'язань, а також розмір процентів, які нараховуються щоденно, буде збільшено [3, 5].

Так, здійснений порівняльний аналіз фінансової діяльності компаній з короткострокового споживчого кредитування виявив, що розмір стягнень пені склав майже 96% від доходів «Швидко гроші» у 2017 р. [4]. У той же час дві інші фірми за звітний 2017 рік отримали збиток близько 1000 – 2000 тис. грн. [3, 5]. Однак виконаний аналіз дозволяє зробити висновок про недоступність пролонгації кредиту. Наступним етапом, як показує практика є пропозиція стосовно отримання наступного кредиту для покриття існуючого під більшій за розміром відсотки.

Відсоткова ставка таких послуг неоднорідна і може залежати від строку взяття кредиту та розміру суми. Так, найменша відсоткова ставка фірми MoneyVeo складає 3% максимум при найбільшій сумі на найдовший строк у 30 днів. Установлено, що у другого конкурента – Miloan – за цю суму і на цей же термін існує така сама пропозиція, проте максимальна ставка складає цілих 44% на суму у розмірі 12000 строком на 30 днів, і ця послуга доступна лише для 6-го кредиту, оскільки кожний наступний кредит такі компанія пропонують з більшими процентами. «Швидко гроші» пропонують 2% за день користування, тобто за цей же час це буде становити 81% [3 - 5].

Порівнюючи з банківськими льготними періодами з більшими розмірами, як, наприклад, у ПриватБанку чи Альфа-банку, котрий становить 55 днів, та Ощадбанком,

який пропонує схожі короткі кредити зі ставкою в розмірі 5,6% переоплати за місяць, можна зазначити, що переваги розглянутих компаній є незначними, зважаючи на ризик втрат.

З метою порівняльного аналізу реальних річних відсотків банків і установ швидкого кредитування були використані банки, що мають зручні послуги короткострокового Інтернет-кредитування, пільговий період для якого складає 55 днів з першого дня місяця [6 - 8].

Установлено, що, не зважаючи на невеликі відсотки, користуючись послугами мікрокредитування ви переплачуєте майже у 18 разів. І це не включаючи пені та штрафів, котрі можуть бути нараховані з першого дня неповернення боргу, що може трапитися, наприклад, через затримку банківської операції, котра проходить за три дні.

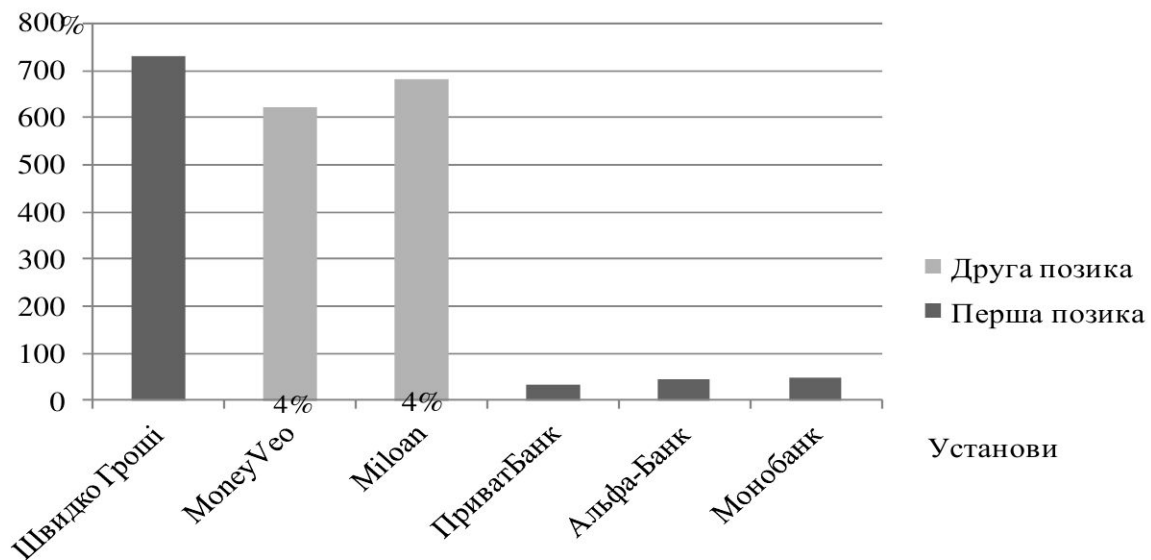

Рис.1 Порівняння реальних річних відсотків банків і установ швидкого кредитування

Отже, з даних дослідження добре видно, що мікрокредитування може бути вигідним лише в одному конкретному випадку: коли вам потрібні швидкі гроші й ви користуєтеся цією послугою вперше, тобто маєте пільгові низькі ставки. І лише в тому випадку, якщо вам пощастить або ви витратите час на пошук вигідних умов. Що стосується інших переваг, то ситуація набагато гірша, оскільки тяганина з отримання кредиту зараз нівельована послугами Інтернет-кредитування банків, а ваша анонімність буде порушена через потребу представити цим компаніям дані ваших родичів та знайомих, заради невеликого кредиту. З іншого боку розвиток таких послуг посприяв поживленню діяльності банківських установ на ринку невеликих споживчих кредитів, і тим самим створенню більш вигідних послуг для клієнтів.

Література

1. Где можно взять кредит онлайн на карту без отказа, без поручителей и без справки о доходах | Украина? [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу: <https://maanimo.com/kredit-online-na-kartu-bez-otkazov-v-ukraine>
2. Микрокредиты в Украине, онлайн микрокредиты на карту, взять кредит в Киеве [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://vyborzayma.com.ua/mikro>
3. Офіційний сайт сервісу з надання послуг по отриманню короткострокових позик MoneyVeo [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://moneyveo.ua>

4. Офіційний сайт сервісу швидких кредитів онлайн Miloan [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://miloan.ua>
5. Офіційний сайт ПриватБанку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://privatbank.ua>.
6. Офіційний сайт Альфа-Банк Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://alfabank.ua>.
7. Офіційний сайт «monobank – банк без відділень» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.monobank.ua>.

УДК 336.7:004.738.5

*Філіп Микола Федорович, Коваль Інна Анатоліївна,
магістранти,
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка*

РОЗВИТОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ НА ОСНОВІ СИСТЕМ ЕЛЕКТРОННОГО БІЗНЕСУ

Стрімкий розвиток фінансових технологій та інновацій суттєво впливає на діяльність фінансового ринку, зокрема фінансових посередників, що в свою чергу зумовлює впровадження нових фінансових інструментів і продуктів на ринку фінансових послуг, удосконалення наявних та появи нових технологій збору, передачі, обробки й захисту інформації.

Це, в першу чергу, спричинене можливістю використання електронних комунікаційних систем, таких як інтернет. Крім того, як свідчить міжнародний досвід, впровадження сучасних електронних технологій, засобів комунікацій та інформатизації визначає перспективи розвитку національних і міжнародних фінансових ринків [2].

Все більшу частку ринку фінансових послуг займає ринок електронних торгів. Торгівля в режимі реального часу (он-лайн) здатна забезпечити суттєву економію на трансакційних витратах, розширити клієнтську базу, швидко поширюється на спектр валютних операцій, сприяє появі нових комбінованих та гібридних продуктів. Саме з цих причин надання електронних банківських послуг є однією з найбільш пріоритетних напрямів діяльності банків в розвинутих країнах. Аналогічна тенденція прослідковується й серед вітчизняних банків.

Здійснення фінансових операцій за допомогою мережі Інтернет є однією з сфер застосування електронного бізнесу. До найбільш застосованих електронних фінансових послуг можна віднести такі:

1) Інтернет-банкінг – система надання банківських віддалених послуг клієнтам, що забезпечує можливість здійснення стандартних банківських операцій через Інтернет;

2) Інтернет-трейдинг – надання фінансовими інститутами можливості ефективного оперування рахунками і цінними паперами на фінансових ринках через Інтернет;

3) Інтернет-страхування – забезпечення процесу оформлення, оплати і придбання страхових полісів та отримання страхових премій за допомогою Інтернет.

Фундаментом для електронного банкінгу (е-банкінг) стала технологія дистанційного банківського обслуговування. До віддалених банківських послуг можна віднести такі види е-банкінгу: телефонний банкінг; комп'ютерний банкінг; Інтернет-банкінг; відеобанкінг; мобільний банкінг; цифровий телевізійний банкінг.